

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Вченою радою університету
протокол №3 від 25.10.2022 р.
уведена в дію наказом ректора
№ 218-р від 25.10.2022 р.**

Ректор Богдан БУЯК

**СЕРТИФІКАТНА ПРОГРАМА
«РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ УЧНІВ З
ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ»**

за спеціальністю 016 Спеціальна освіта

Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Мікрокваліфікація:

Тернопіль 2022 р.

Розробники сертифікатної програми:

Слозанська Ганна Іванівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Горішна Надія Мирославівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти ТНПУ імені Володимира Гнатюка

Гуменюк Ольга Сергіївна, асистент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти ТНПУ імені Володимира Гнатюка

Ковальчук Ганна Юріївна, асистент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти ТНПУ імені Володимира Гнатюка

Лоза Світлана Іванівна – директор комунальної установи «інклюзивно-ресурсний центр» Великоберезовицької селищної ради Тернопільської області

I. Опис сертифікатної програми

1. Загальна інформація	
Назва освітньої програми	Розвиток мовлення учнів з особливими освітніми потребами
Рівень освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Спеціалізація	016.01 Логопедія
Освітня програма	Логопедія
Факультет	Педагогіки та психології
Кафедра	Спеціальної та інклюзивної освіти
Обсяг сертифікатної програми	16 кредитів ЄКТС
Передумови	Навчання за спеціальностями 016 Спеціальна освіта (за спеціалізацією Логопедія), 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 014 Середня освіта (за спеціалізацією Українська мова та література) для здобуття освітніх рівнів «бакалавр» (не нижче третього курсу навчання) та «магістр» або наявність здобутого ступеня «молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр», освітньо-кваліфікаційних рівнів «молодший спеціаліст», «спеціаліст» за вказаними спеціальностями
Мова викладання	Українська
Документ про опанування сертифікатної програми	Сертифікат встановленого зразка ТНПУ ім. В. Гнатюка
Термін дії сертифікатної програми	Безстроково
Інтернет- адреса постійного розміщення сертифікатної програми	https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/osvitni_prohramy/bakalavr/fpp/016.php
2. Мета освітньої програми	
Формування у слухачів загальних та спеціальних компетентностей, необхідних для організації та здійснення психолого-педагогічного супроводу, діагностично-консультативної та корекційно-освітньої роботи з дітьми з особливими освітніми потребами з розвитку мовлення в умовах закладів загальної та спеціальної освіти.	

3. Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Галузь знань 01 «Освіта / Педагогіка» Спеціальність 016 «Спеціальна освіта» Спеціалізація: 016.01 Логопедія Об'єкти вивчення: онтогенез розвитку мовлення; категорії порушень психофізичного розвитку; організація інклюзивної освіти осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку; діагностичний та корекційно-розвивальний процеси. Теоретичний зміст предметної області: поняття, категорії, термінологія у галузі спеціальної та інклюзивної освіти; теорії і підходи до навчання, розвитку та соціалізації осіб з порушеннями мовлення; методики діагностики та розвитку систем мови (лексичної, граматичної, фонетико-фонематичної, зв'язного мовлення) у дошкільному та молодшому шкільному віці. Методи, методики та технології: загальнонаукові й психолого-педагогічні методи, сучасні методи корекційно-розвиткової роботи (теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, методи організації самостійної роботи, контрольної-оцінювальної), інформаційно-комунікаційні технології. Інструменти та обладнання: сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; програмне забезпечення та інструменти, необхідні у процесі надання корекційно-розвиткових послуг особам з порушеннями мовлення.
Орієнтація сертифікатної програми	Програма пропонує системний та комплексний підхід до опанування спеціальними компетентностями з розвитку мовлення дітей дошкільного та молодшого шкільного віку у закладах загальної та спеціальної дошкільної і середньої освіти. Освітні компоненти програми орієнтовані на актуальні питання методики розвитку усіх мовлених систем: лексичної, граматичної, фонетико-фонематичної, зв'язного мовлення, в межах яких слухач має можливість підвищити свій професійний рівень та опанувати додаткові спеціальні компетентності.
Основний фокус сертифікатної програми	Програма спрямована на всебічне вивчення специфіки психолого-педагогічного супроводу та корекційно-освітньої роботи з розвитку мовлення з дітьми з особливими освітніми потребами, що

	забезпечує можливості для виконання відповідної професійної діяльності, подальшої освіти та кар'єрного розвитку. Ключові слова: діти з порушенням мовленнєвого розвитку, розвиток мовлення, діагностика, корекційно-розвивальне навчання.
Особливості сертифікатної програми	Сертифікатна програма побудована на основі авторських курсів, містить актуальний та унікальний контент, базується на використанні інтерактивних методів та інформаційно-комунікативних технологій навчання, що дозволяє отримати якісні знання та ефективні практичні навички, розширити кар'єрні можливостей у сфері використання моделей та методів інтелектуального аналізу гетерогенних даних з різних джерел та їх спільного використання для розв'язання важливих прикладних задач.
4. Придатність випускників до працевлаштування	
Придатність до працевлаштування	Випускники сертифікатної програми можуть залучатись до проведення корекційно-розвиткових занять з розвитку мовлення у дітей з особливими освітніми потребами, які здобувають освіти в інклюзивних групах та класах, на умовах цивільно-правових договорів.
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Основним підходом у навчанні є практико- та проблемноорієнтоване студентоцентроване навчання з елементами самоосвіти. В освітньому процесі використовуються традиційні форми роботи, такі як лекції, практичні заняття, групові та індивідуальні консультації, методи моделювання професійних ситуацій, розв'язання ситуативних завдань, рольові та імітаційні ігри, дискусії тощо.
Оцінювання	У програмі застосовується рейтингова система накопичення балів (ЄКТС). Для оцінювання знань слухачів використовуються такі види контролю: поточний, що передбачає оцінювання результатів навчальної діяльності слухачів під час семінарських та практичних занять (усні та письмові опитування, контрольні роботи, тести, есе, презентації); та підсумковий контроль у формі заліку з кожного з освітніх компонентів програми. Оцінювання навчальних досягнень слухачів здійснюється згідно з Положенням про систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у процесі психолого-педагогічного супроводу, діагностичної та корекційно-освітньої роботи з розвитку мовлення учнів дошкільного та молодшого шкільного віку, що передбачає застосування основних теорій і методів спеціальної та інклюзивної освіти та спеціальної методики розвитку мовлення і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 4. Здатність працювати в команді. ЗК 5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
Фахові компетентності (ФК)	ФК 1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку та навчання осіб з особливими освітніми потребами. ФК 2. Здатність планувати та здійснювати освітньо-корекційну роботу з розвитку мовлення з урахуванням порушень у розвитку, актуального стану та потенційних можливостей дитини. педагогічного та соціального контексту. ФК 3. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами. ФК 4. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища. ФК 5. Готовність до діагностико-консультативної діяльності. ФК 6. Здатність розуміти, визначати та узгоджувати потенціал педагогічного впливу батьків, шкільного колективу, соціокультурного середовища для реалізації завдань мовленнєвого розвитку дитини.
6. Програмні результати навчання	
ПРН 1	Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних завдань з розвитку мовлення дитини з ООП.

ПРН 2	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.
ПРН 3	Застосовувати для розв'язування завдань професійної діяльності сучасні методи і методики діагностики мовленнєвого розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів, визначати на їх основі потреби дітей та завдання освітньо-корекційної діяльності.
ПРН 4	Розуміти зміст та особливості організації психолого-педагогічного супроводу та освітньо-корекційного процесу з розвитку мовлення дітей з ООП.
ПРН 5	Планувати та реалізовувати освітньо-корекційну роботу з розвитку мовлення на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з ООП з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.
ПРН 6	Організовувати і здійснювати діагностико-консультативну роботу з вивчення розвитку мовлення дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.
7. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Освітній процес забезпечується науково-педагогічними працівниками, які мають відповідну базову освіту та/або наукові ступені/звання, практичний досвід. Залучення викладачів до викладання на сертифікатній програмі здійснюється на принципах відповідності їх наукових спеціальностей галузі знань та спеціальності; моніторингу рівня їх наукової активності; систематичного підвищення професійної кваліфікації; впровадження результатів наукової діяльності та стажування у навчальний процес.
Матеріально-технічне забезпечення	Освітній процес здійснюється в аудиторіях та спеціалізованих кабінетах, обладнаних сучасними технічними засобами навчання. Слухачі мають можливість користуватися комп'ютерними класами з безкоштовним доступом до мережі Інтернет, бібліотекою, спортивними залами і майданчиками, пунктами харчування. Стан усіх приміщень відповідає вимогам правил пожежної безпеки та санітарним вимогам.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Система інформаційного забезпечення сертифікатної програми включає: офіційний сайт університету (http://tnpu.edu.ua), сторінка кафедри у мережі Facebook (https://www.facebook.com/groups/204551090068625),

	точки бездротового доступу до Інтернету; наукова бібліотека, читальні зали, електронний архів-репозитарій (http://dspace.tnpu.edu.ua/index.jsp?locale=ua), електронний каталог віртуальної бібліотеки (http://catalog.library.tnpu.edu.ua); віртуальне навчальне середовище Moodle (https://elr.tnpu.edu.ua/); дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи слухачів з освітніх компонентів сертифікатної програми.
--	---

II. Перелік компонент сертифікатної програми та їх логічна послідовність

Код н/д	Компоненти сертифікатної програми	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
I. ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ			
3 курс			
ОК.1	Діагностика логопедичних порушень з логопропедевтикою	4	залік
ОК.2	Методика підготовки дитини о ООП до навчання у школі	4	залік
ОК.3	Сенсорна інтеграція та Монтесорі терапія	4	залік
ОК.4	Методика роботи логопеда з учнями початкової школи	4	залік
II. АТЕСТАЦІЯ			
	Комплексний іспит		
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		16	

III. Структурно-логічна схема сертифікатної програми

III курс

1 семестр

Діагностика логопедичних порушень з
логопропедевтикою

Методика підготовки дитини о ООП до
навчання у школі

2 семестр

Сенсорна інтеграція та Монтесорі терапія

Методика роботи логопеда з учнями
початкової школи

IV. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Навчання за сертифікатною програмою завершується атестацією слухачів у формі комплексного іспиту з виявленням рівня досягнення програмних результатів і компетентностей, передбачених програмою.

V. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК.1	ОК.2	ОК.3	ОК.4
ЗК 1	•	•	•	•
ЗК 2	•	•	•	•
ЗК 3	•	•	•	•
ЗК 4	•	•		
ЗК 5	•			
ФК 1	•			
ФК 2		•	•	•
ФК 3	•	•		
ФК 4	•	•		
ФК 5	•	•	•	•
ФК 6	•	•	•	•

VI. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

	ОК.1	ОК.2	ОК.3	ОК.4
ПРН 1	•	•	•	•
ПРН 2	•	•		
ПРН 3	•	•	•	•
ПРН 4	•	•		
ПРН 5	•	•	•	•
ПРН 6		•	•	•

VII. Використана та рекомендована література

1. Закон України «Про вищу освіту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.06.2020 р. № 799 «Про затвердження стандарту вищої освіти України за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти». Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/06/17/016-spetsialna-osvita-bakalavr.pdf>.
3. Положення про організацію освітнього процесу Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Режим доступу: http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2022/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_osvitnoho_protsesu.pdf
4. Положення про систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Режим доступу: http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2018/Polozhennja_pro_systemu_otstinjuvannja.pdf
5. Положення про сертифікатні програми Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Режим доступу: http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2022/Polozhennia_pro_sertyfikatni_programy.pdf

Керівник освітньої програми

Гуменюк О.С.

Програма схвалена на засіданні
кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
Протокол № 5 від «04» листопада 2022 р.

Завідувач кафедри

Слозанська Г.І.

Програма затверджена вченою радою
факультету педагогіки і психології
Протокол № 3 від «24» жовтня 2022 р.

Голова ради факультету

Чайка В.М.

Освітньо-професійна програма рекомендована до впровадження вченою радою
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира
Гнатюка

Протокол № 3 від «25» 10 2022 р.

Учений секретар університету

Зміст та обсяг освітніх компонентів сертифікатної програми

№ теми	Назви компонентів і тем сертифікатної програми	кi-сть ауд. год.	
		лекції	практичні
	Діагностика логопедичних порушень з логопропедевтикою		
Тема 1	Теоретичні та методичні основи диференціальної діагностики мовленнєвих порушень	4	4
Тема 2	Логопедична діагностика	4	4
Тема 3	Методи обстеження дітей для різних форм мовленнєвих порушень	4	4
Тема 4	Диференціальна діагностика темпо-ритмічних порушень мовлення	4	4
Тема 5	Диференціальна діагностика системних порушень мовлення	4	4
Тема 6	Диференціальна діагностика складних мовленнєвих порушень	4	4
Всього		24	24
	Методика підготовки дитини з ООП до навчання у школі		
Тема 1	Теоретичні основи формування готовності дитини з ООП до навчання у школі.	4	4
Тема 2	Формування базових якостей особистості майбутнього першокласника із ООП	4	4
Тема 3	Сучасні підходи до підготовки дітей із ООП до школи	4	4
Тема 4	Шляхи оптимізації підготовки дитини до ООП до навчання у школі	4	4
Тема 5	Діагностика готовності дитини із ООП до школи	4	4
Тема 6	Спецметодики підготовки дитини із ООП до шкільного навчання	4	4
Всього		24	24
	Сенсорна інтеграція та Монтесорі терапія		
Тема 1	Основи сенсорної інтеграції та її роль у розвитку дитини.	2	2
Тема 2	Порушення сенсорної інтеграції та методи їх корекції.	2	2
Тема 3	Практичне застосування сенсорної інтеграції у корекційній роботі.	2	2

Тема 4	Гра як інструмент у розвитку сенсорної інтеграції.	2	2
Тема 5	Методологічні основи Монтессорі-педагогіки та її використання у терапії.	2	2
Тема 6	Організація середовища для занять у Монтессорі-терапії.	2	2
Тема 7.	Методичні матеріали і обладнання в Монтессорі-методі для застосування в різних зонах кабінету Монтессорі.	4	4
Тема 8.	Практична діяльність у Монтессорі-терапії: робота з дітьми з особливими потребами.	4	4
Тема 9.	Взаємодія з батьками у рамках Монтессорі-терапії.	4	4
Всього		24	24
Методика роботи логопеда з учнями початкової школи			
Тема 1	Логопедичний вплив на дітей у початковій школі і його сутність	4	4
Тема 2	Заняття як форма організації логопедичної роботи з дітьми початкової школи.	4	4
Тема 3	Індивідуальні форми логопедичної роботи з учнями початкових класів. Основні цілі, завдання використання. Можливості застосування в корекційному процесі.	4	4
Тема 4	Гра як інструмент у розвитку сенсорної інтеграції.	4	4
Тема 5	Основні методи і прийоми впливу при організації індивідуальної корекційної допомоги дітям початкової школи.	2	2
Тема 6	Фронтальні та підгрупові форми логопедичної роботи з дітьми початкової школи. Можливості їх використання в процесі корекційно-компенсаторного впливу.	2	2
Тема 7	Принципи розробки корекційних занять з використанням фронтальних форм роботи з дітьми початкової школи	2	2
Тема 8	Робота логопедичного пункту закладу освіти.	2	2
Всього		24	24